

353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun

(Resmi Gazete ile yayımı : 23.1.1981 Sayı : 17229)

Kanun No:
2376

Kabul Tarihi
21.1.1981

MADDE 1. — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanacak askeri mahkemeler; kolordu, ordu (deniz ve havada eşidi) ve kuvvet komutanlıkları ile Genelkurmay Başkanlığı nezdinde Millî Savunma Bakanlığınca kurulur.

MADDE 2. — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununa 44 ncü maddeden sonra aşağıdaki (44/a) ve (44/b) maddeleri eklenmiştir.

Reddi İstenilen Hâkimin Yapabileceği Muameleler :

Madde 44/a. — Reddi istenilen hâkim ret hakkında bir karar verilinceye kadar yalnız tehiri caiz olmayan muameleleri yapar;

Ancak, hâkimin duruşma sırasında reddedilmesi halinde bu ret konusunda bir karar verilebilmesi için duruşmanın tehiri veya taliki gerekse bile o celse duruşmaya devam olunur. Şu kadar ki, 160 ncü madde uyarınca tarafların iddia ve sözlerinin dinlenilmesine geçilemez ve ret konusunda bir karar verilmeden reddedilen hâkim tarafından veya onun huzuruyla bir sonraki celseye başlanamaz.

Ret isteğinin hakkı olduğuna karar verildiği takdirde geciktirilmesi caiz olmadığından ötürü yapılmış işlemler ayrılmak üzere duruşmanın ret dilekçesinin verilmesinden sonraki kısmı tekrarlanır.

Ret İsteminin Geri Çevrilmesi :

Madde 44/b. — Mahkeme son tahkikat safhasında ileri sürülen hâkimin reddi istemini aşağıdaki hallerde kabul etmeyerek geri çevirir :

1. Ret isteği zamanında yapılmamışsa;
2. Ret sebebi veya inandırıcı delil gösterilmemişse;
3. Ret isteminin duruşmayı uzatmak amacı ile yapıldığı açıkça anlaşılıyor ise.

Bu hallerde ret isteği, toplu mahkemelerde reddedilen hâkimin müzakereye katılmasıyla, tek hâkimli mahkemelerde de reddedilen hâkimin kendisi tarafından geri çevrilir;

Bu kararlar aleyhine ancak hükümle birlikte kanun yoluna başvurulabilir;

MADDE 3. — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 80 ncü maddesinin 4 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İkiden ziyade kişinin bir suçun icrasına iştiraki suretiyle toplu olarak işlenen suçlarda; sanık sayısının çokluğu veya sanıkların yahut delillerin durumu veya suçun niteliği sebebiyle birinci fıkraya hükmünün uygulanmaması halinde sanık, soruşturmanın bitiminde ve herhalde 15 gün içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılır.

MADDE 4. — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 133 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Yargılandığı suçtan ötürü yüzüne karşı verilmiş bir tutuklama kararından sonra firar eden sanığın duruşmada sorguya çekilmiş ve artık duruşmada hazır bulunmasına mahkemece lüzum görülmemiş olması halinde dava gıyabında görülerek bitirilebilir.

MADDE 5: — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 136 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Hastahk veya disiplin önlemi ya da zorunlu diğer sebeplerle yargılamanın yapıldığı yargı çevresi dışındaki bir hastane veya tutukevine nakledilmiş olan tutuklunun sorgusu yapılmış olması şartıyla hazır bulunurken durulmasına gerek görülmeyen oturumlar için celbedilmemesine mahkemece karar verilebilir.

MADDE 6: — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 143 ncü maddesine 3 ncü fıkradan sonra aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca duruşma salonundan çıkarılan veya tutuklanan kimse sanık veya müdahil ise, sonra gelen oturumda da duruşmayı önemli ölçüde aksatacak davranışlara devam edeceği anlaşılır ve hazır bulunması gerekli görülmezse yokluğunda duruşmaya devam olunmasına mahkemece karar verilebilir. Bu karar esasa ilişkin iddia ve savunmanın yapılmasına engel olacak biçimde uygulanamaz.

MADDE 7. — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 166 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

İddianamede kanuni unsurları ile belirtilen suça ilişkin kanun hükmünden daha hafif cezayı gerektiren kanun hükmünün uygulanması gereken hallerde, duruşma ek savunma nedeni ile tehir ve talik edilemez.

MADDE 8: — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununa aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

EK MADDE 1: — Subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar hariç olmak üzere, aşağıda yazılı suçları işleyenlerin davalarına askeri mahkemelerin hâkim sınıfından olan üyelerinden birisi tarafından bakılır;

- Ağır hapis ve ölüm cezasını gerektiren halleri hariç olmak üzere, Askeri Ceza Kanununun 63, 66, 68 ve 76 ncı maddelerinde yazılı suçlar,
- Disiplin mahkemelerinin görevi dışında kalan ve kıymeti 50 000 TL; sın geçmeyen askeri hizmete mahsus eşya ile ilgili Askeri Ceza Kanununun 130 ncü maddesinde yazılı suçlar,
- Tutarı 50 000 TL; sın geçmeyen hasarlara ilişkin Askeri Ceza Kanununun 137 nci maddesinde yazılı suç,
- Para cezasını veya hafif hapis cezasını veya yukarı haddi üç seneye kadar hapis cezasını gerektiren, diğer ceza kanunlarında yazılı suçlar.

Bir kimse tarafından işlenmiş müteaddit fiillerin yargılanması en ağır cezayı müstelzim fiile bakmakla görevli mahkemeye aittir. Fiilde irtibat halinde de aynı hüküm uygulanır. Suçun subay ve astsubayla birlikte işlenmesi halinde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Birinci fıkrada yazılı suçlardan sanık olanların soruşturma sırasında tutuklanıp tutuklanmayacağına ve tutukluluk halinin devamına ilişkin kararları, askeri mahkemenin hâkim sınıfından olan üyelerinden birisi verir. Bu kararlara karşı itirazı incelemeye, bu Kanunun 74 ve 75 ncı maddelerinde belirtilen askeri mahkemelerin hâkim sınıfından olan üyelerinden birisi yetkilidir.

Görülmekte olan davalar nedeniyle tek hâkimle askeri mahkeme arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını Askeri Yargıtay çözümler.

MADDE 9: — 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununa aşağıdaki ek geçici maddeler eklenmiştir:

EK GEÇİCİ MADDE 1: — Bu Kanunun birinci maddesiyle, Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 ncı maddesinde yapılan değişiklikten önce kurulmuş olan tümen askeri mahkemelerinin, kaldırılmadıkça kuruluşları aynen devam eder.

EK GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun 8 nci maddesiyle, Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununa eklenen Ek 1 nci Madde hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış kamu davaları hakkında da uygulanır.

MADDE 10. — Bu Kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

- I - Gerekçeli 133 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 35 nci Bileşim tutanağına bağlıdır.
- II - Bu Kanunu; Millî Güvenlik Konseyi Millî Savunma Komisyonu görüşmüştür.
- III - Esas No. : 2/32.